

Nemzeti Társalkodó

November' 16-dik napján 1833.

Bírálói Észrevételek.

(193-208, 209-220, 305-318 folytatás)

(Az 1533-ban, régi székely levelekből készített Kivonat, hiteles székely történelmi kútfő. Mikor telepedtek-meg Erdélyben a Szászok? Mikor a Székelyek? Colonia-é mind a Szász, mind a Székely nemzet? Aranyasszék' eredete.)

Csíkszéki András Mátyás több csíkszéki nemesekkel együtt, a Székelyek' legrégibb történeteikről és tetteikről századokon keresztül készített és fenntartott levelekből 1533-ban egy Kivonatot csinált 57); az lassanként terjedezett, azonban századunkig csak kéziratban. Aranka György az erdélyi magyar nyelvvelő társaság' munkái' második darabjában 1797-ben szándékozott volt

57) „Et haec conscripta ex actis 153 cartis 3; in compendium reducta, non plus scripta, quam minus exscripta; ob compendium fide nostra mediante testamur in arce spectabilis ac generosi Menyhárdi Sándor, ad Terram pagi All-szeg, in aede (sede) Csík inter pagum Vacsárk, et Csíkfalva sitam. Ao. 1533. “ Ezek a' Kivonatot készítőknak a' Kivonat után tett szavaik.

kiadni, de második darab az említett társaság' dolgozatiból soha sem jelent-meg, 's az 1533-iki históriai Kivonat kéziratban marada mind addig, míg kilyéni Székely Mihály, az erdélyi királyi tábla' néhai előlülője 1818-ban kinyomatá 58).

Tizenöt esztendeje már, hogy a' Székelyek' származatját, Erdélybe telepedését, és hajdoni tetteiket hirdető Kivonat nyomtatásban áll, 's mind e' mái napig alkalmasint használatlanul; noha 1818 óta a' Székely nemzetről két könyv adatott ki: egyik Kállay Ferencz úrtól, jelenleg a' magyar tudós társaság' rendes tagjától 1829-ben 59); a' másik Scheint Dániel György úrtól, medgyesi orvos doctortól a' folyó 1833-dik esztendőben 60). De ezen 1829-ben és 1833-ban kiadatott hönyvek a' Székelyekről csak felülegesen (superficialiter; és hibáson) vannak

58) „A' nemes Székely nemzetnek constitutióji, privilegiumai, és a' jószág' leszállását tárgyazo némelly törvényes ítéletei, több hiteles levelés tárokból egybe szedve. Pesten, 1818.“ czímű, 8-ad rétű könyvének 275 — 295 lapjain.

59) „Históriai Ertekezés a' nemes Székely nemzet' eredetéről, hadi és polgári intézeteiről a' régi időkben. Készítette Kállay Ferencz, pensionalt kapitány auditor. Nagy Enyeden, 1829.“ czímmel 8-ad rétben.

60) „Das Land und Volk der Szeckler in Siebenbürgen, in physischer, politischer, statistischer und geschichtlicher Hinsicht. Von Daniel G. Scheint, Doctor der Medizin. Erster und zweiter Theil: Die Landes- und die Volkskunde. Nebst einer Karte des Szecklerlandes. Pesth, 1833.“ czím alatt, 8-ad rétű 214 lap.

dolgozva; csudáljuk-é annakokáért, ha azokban az 1533-iki székely történeti Kivonatot illőleg használva nem találjuk?

Recensens kölcsöt keresett és — talált e' Kivonatban lévő főbb factumokhoz; ezeket irgalmat nem esmerő kritikára vonta, 's hosszas vizsgálódás, egybevetetegetés 's bírálgatás után a' Kivonatot olyan hitelesnek találta, millyennek egy régi krónikát sem.

Iveket elborító bizonyítványokkal mutogathatná maga helyén Rec. e' székely historiai Kivonat' hitelességét; itt például a' következőket említi. Azt mondja többi közt a' Kivonat, hogy a' napkeleti császár feleségül vévén magának szent László magyar király' Piriska vagy Priska nevü leányát, ez a' keleti császári udvarba a' székely földön vitetett keresztül; sok Székelyektől kísértetett, 's a' kísérő Székelyek gazdagon megajándékoztattak.

„*Et haec gesta in praesentia generosi regis Ladislai, et coram filio suo Kálmán László nuptias cum Drusilla celebrante, cuius sororem dum aula orientalis πριγκιπης nominatam ipse eveheret per Siculiam imperatori Orientis, multos Siculorum ipsam comitantes largo patrimonio ditavit.*“

Ezék szóról szóra a' Kivonat' sorai; de igazságot hirdetnek-é azok? Szaggassuk olly apró cikkelyekre ezen sorokat, a' mint csak lehet. Azt mondják azok:

a) Hogy Kálmán magyar király, (ki

1095 — 1114 uralkodott), szent vagy I-ső László király' fia volt.

b) Kálmán király Drusilla nevű feleséget vett magának.

c) Kálmán királynak egy leánytestvére (soror) napkeleti, az az, görög császárhoz ment férjhez.

d) E' görög császárné, ki Kálmánnak testvére, következőleg sz. Lászlónak leánya volt, Piriska, vagy Priskának nevezetett.

e) Mondatott Irénének is.

Nyilván láthatni ezekből, miképen az 1533-iki székely históriai Kivonat a' belőle felhozott latin sorokban olly tettét említi a' Székelyeknek, melly kapcsolatban áll mind magyar, mind olasz, mind görögországi történetekkel; tekintsünk tehát a' magyar, olasz és görögországi történetek' régi 's hiteles írójira, 's lássuk, említik-é azok is azt, mit emlit a' székely Kivonat, 's úgy emlitik-é, mint említi a' Kivonat?

a) Tamás dalmátországi spalatrói főesperest, ki 1200-ban született és 1268-ban halt el, Kálmán királyról tisztán azt jegyezte fel emlékezetül, hogy sz. László király' fia volt 61); 's hogy az volt, nem csak fel-

61) „Colomanus filius Vladislavi Regis Ungariae stans in Regno loco patris sui, — — proposuit totam Croatiam vsque ad mare Dalmaticum sub suo Dominio subiugare.“ Thomae archidiaconi spalatensis historia salonitanorum pontificum atque spalatensium. Schwandtnernél: Scriptores rerum hungaricarum, dalmaticarum, croaticarum et selavo-

jegyezve vagyon Tamás fő esperest, hanem bé is bizonyítva Cornides által 62). Igazságot hirdet tehát az 1533-iki székely történeti Kivonat, midőn a' spalatrói fő esperesttel egyezőleg Kálmán királyt sz. László király' fiának mondja.

b) Malaterra Gaufréd, szent Benedek szerzetebeli barát 1099-ben, vagy ez évhez közel időben írta: Kálmán, Magyarok' királya hallván híret Rogernek, Sicilia' dicső grófjának, ahhoz követeket küldé, 's leányát magának feleségül kéré 65). Malaterra Rogerrel, a' Sicíliaiak' vitéz grófjával, és Kálmán királyunkkal, nem csak egykoru író volt, hanem sicíliai történiáját egyenesen Roger' parancsolatja' következéséül készítette, annál fogva környúlallásoson megírta, Ro-

nicarum veteres ac genuini. Tom. tert. Cura et stud. I. G. Schwandtneri MDCCXLVIII. 2. r. 634 l.

62) Regum Hungariae, qui seculo XI regnare, genealogiam illustrat, atque ab objectionibus reverendissimi domini Antonii Ganoczy — vindicat Daniel Cornides. Posonii, et Cassoviae, 1778. 4. r. V és VI. cap.

63) „Alamanus (Colomanus) autem rex Vngarorum, audiens famam Siculorum gloriosi comitis Rogerii, legatos dirigens, filiam suam in matrimonium concedi expostulat“ sat. Muratorinál: Rerum italicarum scriptores ab anno aere christianae quingentesimo ad millesimum quingentesimum, quorum potissima pars nunc primum in lucem prodit ex Ambrosianae, Estensis, aliarumque insignium bibliothecarum codicibus; Ludovicus Antonius Muratorius collegit ordinavit et praefationibus auxit. Tom. V. Mediolani. 2. r. 599 l.

ger' leánya miképen adatott 's hozatott 1097-ben nőül Kálmán királynak, de Rec. ezen menyegzői környülállásokat elmellőzi, 's csak azt említi-meg, hogy a' Malaterra' historiáját kiadta Muratori szerént Kálmán' siciliai nejének Busilla, vala neve 64).

Ismét igazságot hirdet tehát az 1533-iki székely historiai Kivonat, midőn Muratorival egyezőleg azt mondja, hogy Kálmán magyar király Drusilla vagy Busilla nevezetű feleséget vett magának.

c) A' Weingarteni barát, ki XII században élt, a' Welf hercegekről nagy szorgalommal és magasztalt hitelességgel írt historiájában emlékezetben hagyta, hogy Kálmánnak, Magyarország' királyának Sophia nevű testvére Magnus szász hercegnek volt (másadszor) felesége, egyik testvére pedig Sophiának 's következésképen Kálmánnak is, görög királyhoz (császárhoz) ment férjhez 65).

Ismét igazságot hirdet tehát az 1533-iki

64) *Rerum italicarum scriptores.* Tom. V. 543. l.

65) „Qui (fekete Henrik bajor herceg) uxorem jam dudum, vivente patre, de Saxonia accepit, filiam Magnonis Ducis, et Sophiae, sororis Regis Ungariae Colomanni, Wulfildem nomine. — Porro soror hujus Sophiae Regi Graecorum nupsit.“ *Thesaurus monumentorum ecclesiasticorum et historicorum, sive Henrici Canisii lectiones antiquae ad saeculorum ordinem digestae, variisque opusculis auctae, quibus praefationes historicas, animadversiones criticas et notas in singulos auctores adjecit Jacobus Basnage.* Tom. III. part. II. Amstelodami. 2. r. 583 584 l.

székely históriai Kivonat, midőn a' Weingarteni baráttal egyezőleg azt mondja, hogy Kálmán király' egyik testvére napkeleti császárhoz vitetett férjhez.

d) A' XIV századbeli képes krónika' írója, ki, mint már említve van, 1358-ban régi krónikákból dolgozó munkáját, feljegyzette nevét szent László király' azon leányának, ki görög császárné vala 's azt írja, neve e' császárnénak „Pyrisk“ volt. 66).

Ismét igazságot hirdet tehát az 1533-iki székely históriai Kivonat, midőn a' XIV-ik századbeli krónika' írójával egyezőleg azt mondja, hogy sz. László' azon leánya, 's Kálmán' testvére, ki a' napkeleti; görög császárhoz vitetett férjhez, Piriskának, vagy Priskának neveztetett.

e) De Magyarországbán neveztetett Piriskának; mert miután Comnenus János görög császárhoz férjhez ment, a' Görögök közt „Irene“ nevet kapott. Cinnamus írja ezt 67), az a' görög történetíró, ki épen Comn. János' fia, Comnenus Manuel császár alatt élt, regius grammaticus volt, és épen ezen

66) „Interea imperatrix constantinopolitana, filia regis Ladislai, nomine Pyrisk, nuntiauit regi Sephano, quod imperator ipse, videlicet maritus suus“ 'sat. Schwandtner' i. cz. kiadásában 140 l.

67) „Vxorem duxerat Joannes imperator Irenen Vladislai (mint előbb mondá: Hungariae regis) filiam, modestia singulari cum primis feminam, et virtutibus decoratam.“ Cinnamus, Stritter' i. III. Tomusa' 633. 634. l.

két Comnenus' János' t. i. és Manuel' históriáját írámeg.

Ismét igazságot hirdet tehát az 1533-ki székely históriai Kivonat, midőn Cinnamus görög íróval egyezőleg, sz. László király' leányának 's Kálmán király' testvérének, ki Comnenus János görög császár' neje lön, „Piriska“ neven kívül, „Irene“ nevet-is ad.

Igazságokat, sokak által talám nem is képzelt nevezetességü igazságokat hirdet e' Kivonat más soraiban-is, mit mindenki tisztán látni fog, mihelyt a' Rec. által például felhozott mód szerént azt, a' magyar, német, olasz, görög, oláh, és oroszországi régi történetírók' munkájikkal egybevetendi, 's im' ezen históriai igazságokat hirdető Kivonatban, melly a' Székely nemzetre nézve töredékben-is megbecsülhetetlen hiteles históriai kútfő 's kincs, ez van:

A' Székely nemzet a' Húnoktól származott; hazáját Erdély' keleti részében Atilla' birodalma' öszveomlása után foglalta-el saját fegyvereivel, 's nemekre (tribus-generationes) és nemeknek ágaira (tribuum-generationum lineas) lévén maga feloszolva, önvitézségével szerzett honföldjét-is nemek, és nemágak szerént osztotta-el. Nemzeti közgyűlésben, közös akarattal választatni szokott Rabonbán czimzetü (titulusu) fők által igazgattatott egészen a' XI-dik századig; Zandirham vala Rabonbán azon idő-szakban, mellyben a' Magyarok keletről jöttökben Pannonország felé közelgetének, 's Zandir-

ham Székely követséggel tisztelé 's fogadá a' rokon vérü Magyarokat, és néhány pontu frigybe lépék Árpáddal.

„*Dacia alpestris*“ mond' a' Kivonat, „*genere humano bellicosissimo a GENTE SICULORUM OCCUPATA POST RUINAM IMPERII ATILLAE; generosa, magnanima, sed injuria temporum detrita, rerum bellicarum expertissima; per tribus atque generationi(e)s — ac lineas generationum haereditates et officia inter sese partiuntur; ejusdem originis ac Hungari Pannonnes; a reliquis gentibus SICULI NOMINATI A SCITHICO POPULO ATILLA NOBILI. A primo eorum ingressu in Pannoniam propagati; terramque alpestram PROPRIO MARTE ACQUISITAM inter se per tribus distribuere, atque tribuum generationes atque lineas generationum; usque ad tempora Arpadii se submittebant Robonbano, supremo Rectori unanimiter electo.*“

*In — metropoli (arce Bondvár 68) genti Sicularum omnia jura per supremum Ra-
bonbanum, dum CONFLUXUS GENTIS*

68) Szigethi Gyula Mihály, sz. Udvarhelyen volt ref. professor, Székely Udvarhely városa' leírásában 1828-ban azt írta: a' város' észak felé való határában Hodgyá felől, Bud' vagy Bond vára' „falainak, szegeleteken lévő kerek hástyáinak, kapujának, 's az udvarán lévő kútyjának omladozásban heverő darabjai még látszanak.“ Felső magyarországi Minerva. 1828. Kassán. 4-ed rétt. 1750 1751 l.

ADESSET, exhibebantur usque ad tempora Zandirhami, Rabonbani fungentis dignitate; hoc enim tempore gens Hunnorum altero duce Arpad adveniens, filio Almos, missis Legatis Zandirham, eandemque nobilitate pollentem gentem (testantur acta et monumenta hodieque superfluentia in aedibus Domini nostri) excepit, expositisque legibus, sculptis in lapidibus - - sequentes leges ex lapidibus perlegens adplicuit genti suae:

Ut nemo, nisi de ejus stirpe virili suprema potestate praeficeretur in terra Pannon.

Quam autem terram quis propria manu adquisiverit, eidem proprium evadat, quod vero unita vis, ex aequo inter adquirentes dividatur.“ ’sat.

El vannak már mondva a' Székely nemzet' származatát és Erdélybe telepedését bizonyító feleletek a' magyar és székely történelmi fő kútfőkből's im' azoknak ez értelmök:

I.

A' Székelyek az Atilla királysága alatt elhiresedett Húnoknak maradékaik.

II.

A' Székelyek az Atilla' birodalma' összeomlása után -- tehát V-ik század' utolsó felében -- jöttek Erdély' napkeleti hegyes erdős részébe, 's foglaltak ott magoknak örökös hazát.

III.

A' Székelyek Erdély' keleti részében fekvő hazájokat magok választották, és tulaj-

don fegyvereikkel magok szerzették meg magoknak.

IV.

A' Székelyek midőn a' velök rokon Magyaroknak IX-ik század' végzetével Magyarország felé jöttököt hallák, azoknak önként és örvendezve eleikbe menének, 's azokkal 's vezérlőjökkel frigybe lépének.

V.

A' Székelyek, midőn az Árpádtól függött Tuhutum által Erdély' más népei meghódoltattak, nem hódoltattak meg; mert ők Árpádnak, és a' Magyar nemzetnek frigyeseik voltak, 's a' Magyaroknak Magyarország' meghódoltatásában segéd bajnok társaik, 's miután a' meghódoltatás megtörtént, a' Magyarok a' meghódoltatott Magyarország' földjét magok között felosztották, a' Székelyek pedig vitézi harcaik' díjául, osztályrésziül magoknak más honföldet nem kívántak, hanem megelégedtek tovább is avval, mellyet őseik az előtt régen Erdély napkeleti részében választottak volt, 's azon régi hazájokban a' Magyarok által is meghagyattak és nem háborgattattak.

A' Székelyek tehát Erdélybe nem mások által telepítettek, hanem magok önként telepedtek; a' Székelyek Erdélybe nem az Árpád' familiájából származott királyok' időszakában — XI, XII, XIII századokban — vándorlottak bé lakni, hanem az Atilla' birodalma' összeromlása után — V-ik században — jöttek-bé; tehát még az előtt

hogy az Árpád' familiájából egyetlen egy király, sőt maga Árpád is született volt; a Székelyek nem az Árpád nemzette királyok' kegyelméből nyertek Erdélyben hazát 69), ha

69) Hazát, mond Recensens; mert hogy a' hazában lakott Székelyeknek fényes érdemeikért kisebb nagyobb kiterjedésű földet donational fogva az árpád-törzsökü királyok adtak, ki merné tagadni?

IV-dik Béla király sepsi széki Székely Vincentius comesnek, az országban benn 's azon kívül is mint követ tett szolgálataiért, 1252-ben a' nagy terjedelmű Zék v. Szék földet (mellyen Erösd, Árapataka, Hidvég, Nyáraspatak, Liget fekszenek) ajándékozá. Transsilvania. Auctore Josepho Benkö. Tom. I. Vindobonae, MDCCLXXVIII. 445 — 448 l.

IV-dik Béla' maradékai pedig a' kézdi széki Székelyeknek Tordavármegyében még szebb kiterjedésű földet adtak, Aranyas földet t. i. mellyből lett azután a' mai Aranyas-szék,

V-dik István király (1270—1272) volt az első, ki Aranyas föld' nagyobb részét a' kézdi széki Székelyeknek adta; III v. Kún László király (1272—1290) helybe hagyta 's megerősítette atyja adományát; ezt maga mondja 1289-ben költ levelében ime' szavakban: „recensentes gratiosa, et laudabilia servitia eorundem Siculorum (super Terra Oronas commorantium, seu residentium) domino regi Stephano, et nobis exhibita, terram castri nostri de Torda, Oronas vocatam, juxta fluvios Oronas, et Morus existentem, quam primo idem dominus rex Stephanus eisdem Siculis contulerat, praedictis Siculis, et suis haeredibus, haeredumque suorum successoribus, in recompensationem fidelium servitiorum ipsorum Siculorum, et pro octoginta equis, quos ab eisdem Siculis in nostra necessitate recepimus, cum omnibus utilitatibus, et pertinentiis suis dedimus et contulimus et etiam tradidimus jure perpetuo, et irrevocabiliter possidendam.“ A' nemes Szék-

nem magok foglaltak és szerzettek saját fegyvereikkel; de az Árpád' nemzetsége' kegyelme nem is adhatta hont a' Székelyeknek Er-

kely nemzetnek constitutioji. Pesten 1818. 10 — 12 l. Hist. crit. reg. Hungariae a S. Katona. Tom. VII. Budae. MDCCLXXXII. 997—999. Codex dipl. Hung. eccl. ac civil. Stud. et op. G. Fejér. Tom. quint. Volum. III. Budae 1830. 452 — 454 l.

Mekkora darabot adott volt Aranyas földéből, a' közdi Székelyeknek V István, bizonytalan, legalább Rec. előtt; de hogy nem adta mind azt, mi később Aranyas-székhez tartozott, mutatják II András' 1219 és 1231-ben, 's III László' 1276-ban Fel vagy Aranyas Vincz iránt költ leveleik.

II András király 1219-beli levelében beszéli: az alatt, hogy ő a' szent földre járt, itthon nagy számu nemesek felzavarák az ország' csendességét, 's pártjokra akarák vonni mind az esztergomi érseket Jánost, kit ő távollétében Magyarország' kormányzó-jává hagyott volt, mind az esztergomi kánonokokat; de az érsek később vala meghalni, mint a' pártosokkal egyet érteni; azért megfosztatott jövedelmeitől, megfogatott, 's az országból gyalázatosan kiűzetett; a' kánonokok-is sok bosszuságot és kárt szenvedtek. Ő tehát haza jötte után az érsek, és kánonokok' szenvedését némünémüképen enyhíteni, 's hűségét jutalmazni kívánván, 1219-ben Fel Vinczet az esztergomi káptalannak ajándékozá: „Nos igitur“ ezek a' király szavai, „in tantae fidelitatis memoriam et compensationem; in passionum et afflictionum suarum quamdam consolationem, eisdem Canonicis in Vltrasylvanis partibus dedimus quamdam terram, quae Winch vocatur, cum Vduarnicis nostris, et eorum haeredibus in perpetuum possidendam.“

Az adománynak senki sem mondván ellene, Jenke vajda bévezeté Vincz' bírtokába a' káptalant; II András pedig Vinczet még jövedelmesebbé kívánván tenni mint volt, 1231-ben költ levele által paran-

délyben, mert akkor, mikor ők itt örökösön szándékoztak meghonosódni, 's megis honosodtak, az Árpád' familiája egy talpalattnyi földet sem birt Erdélyben, 's talám Európá-

csolá: hogy minden, Aranyas Vinczen keresztül sőt vivő szekértől egy egy darab sőt tartozzanak adni az esztergomi anya ecclesiának vagy káptalannak. „Statuimus, vt in loco, qui Oronos Wyneh dicitur, quem locum cum suis pertinentiis eidem Ecclesie (Strigoniensi) nullo participante contulimus, in recompensationem dampnorum, quae tam Episcopus, quam ipsi Canonici pro nobis perpassi sunt, dum essemus in seruicio Jesu Christi; quilibet currus, cuiuscunque sit, inde pertransiens, et sales deferens, vnum solum conferat Capitulo pro tributo.“ E' levelet 's az előbbit az esztergomi káptalan' számára megerősítette IV-dik Béla, meg III-dik László is 1276-ban. Lásd: Codex diplomaticus Hungariae ecclesiasticus ac civilis. Stud. et op. G. Fejér. Tom. tert. Volum. 1. Budae 1829 8 r. 269—272 l. Tom. tert. Vol. II 224—225 l. Tom. quint. Vol. II. 334—337 l.

III László' 1276-diki megerősítő levele világosan mutatja, hogy atyja, V István Fel-Vinczet, mint az esztergomi káptalan' tulajdonát, nem adta volt Aranyas földé' többi részével a' kézdi Székelyeknek; azonban a' III László által 1289-ben Aranyas-székieknek adatott levelet III András király az Aranyas földén lakott kézdi Székelyek' kérésére 1291-ben megerősítette, levelében elészámláltatnak a' faluk, melyek Aranyas-székhez tartoztak, 's azoknak 1291-ben már közöttök látjuk lenni Fel-Vinczet is: „accedentes ad nostram praesentiam“ mondja III András király „universi Siculi nostri de Kezd super terra Aranas residentes, exhibuerunt nobis privilegium Ladislai regis — super facto collationis cuiusdam terrae castri nostri de Turda, Aranas vocatae — confectum; petentes a nobis — ut ipsum privilegium, collationem dictae terrae — ratum ha-

ban sem. Annakokáért azon állítás, hogy a' Székely nemzet Erdélybe Árpád nemzete királyok' időszakában bévándorlott telepítvény v. colonia — nem igaz.

bere, et nostro dignaremur privilegio confirmare, —
 — Nos itaque justis petitionibus praedictorum Siculorum nostrorum favorabilem consensum adhibentes, recensentes maxime servitia eorundem Stephano regi, charae memoriae, patrueli nostro serenissimo, et Ladislao regi illustris recordationis, fratri nostro patrueli fideliter exhibita, et impensa, praedictam terram castrum nostri de Thorda, Oronas vocatam, simul cum terris pertinentibus ad eandem: Fel Vinch scilicet, Eurmenus, Hidusteluk, Medijes, Dumburon, Muhach, Kerheth, Bagium, Kuend, Turda-Vár, Chegez, Igethi, Pordoy, Kerekygház, Hory, Uyteeluk, Polán teluk, Finzeg, Bagáth, Liukyteluk, Zeketeluk, Kukhárd, Feligaz, Feuldvár, Ketoklick, Turuschon, Castrum scilicet commune cum Provincialibus, Chakoteluk, Fartaszug, et Obrothaura vocatis, ac aliis omnibus earundem pertinentiis, sylvis videlicet, foenetis, pratis, terris arabilibus, et aquis reliquimus eisdem Siculis nostris. " A' nemes Székely nemzetnek constitutioji. 9—13 l. Hist. crit. reg. Hungariae a S. Katona. Tom. VIII Budae 1062—1064 l. Codex diplomat. Hung. Tom. sext. Vol. 1. 150—152 l.

Tagadhatatlanul igaz az említett levelekből, hogy a' Székelyek Aranyas-szék' földét az Árpád nemzet-ségéből származott királyoktól, a' XIII-dik században nyerték, de úgy, mint Erdélyben kézdi Székben lakott Székelyek, vitéz tetteik' jutalmául, adományok lefizetéséül, székely jussal, adomány cím alatt, 's az illetén, királyoktól saját alattvalójiknak adatott donatio, nem colonisatio, következőleg az Aranyas-széki Székelyek sem colonisták.

(folytatása következik).

I g a z i t á s o k.

A' N. Társalkodó 14-dik számjában a' 222-dik lapon a' nyolczadik sorban ora negyed helyett orát kell olvasni; a' 224-dik lapon a' tizenötödik sorban egy font nádméz nem 4. hanem 15 — 20 xr. egy findzsia kávé 4 xr.

A' N. Társalkodónak, közelebbi 15- 16- 17-ik számu darabjaiban találtató némely nyomtatásbeli hibák így igazittassanak: — 15. szám. 226 lap. 3-dik 4-dik sorában: basa helyett olvasd: barna; 15-ik sorában: Nacho's Amasus helyett olvasd: Necho's Amasis; 227-dik lap. 22-dik sorában: coenobitakat helyett olv: coenobitákat; 236ik lap 20-ik sorában: noha helyre állította helyett olvasd: noha Ali a' rendet kevés idő alatt helyre állította. 16. szám 255-dik lap 4-ik sorában: frazcziája helyett olvasd: francziája; 236ik lap 1ső sorában Moslen helyett olvasd: Moslem; 258-dik lap 9-dik sorban alólról: írás-olvasásra helyett olvasd: írásra, olvasásra. 259-ik lap 4ik sorában alólról: Ludovica helyett olvasd: Ludovicea; 262 lap 5-dik sorában: formán helyett: formáju. 5-ik és 6-ik sorban alólról kezdve: kik a' látottakat helyett olvasd: kik esküvéssel fogadtak hogy a' látottakat. 364. lap. 2-dik sorában: Hanem helyett olvasd: Hamar. 18-ik sorban: vallás szolások helyett olvasd: vallás, szokások, 6-dik sorban alólról: Secarenel helyett: Seearsenal. 265-ik lap 17-ik sorban: Bodrechi helyett olvasd: Bodruni. 10-ik sorban alólról: rendelvén helyett: reméllén. 7-dik sorban alólról: Judia helyett: Candia, Jemar helyett: Jemen. 4-dik sorban alólról: Caudsát helyett: Candiat. 3-ik sorban alólról: 1933 helyett: 1833. 4-dik sorban alólról: ma helyett: maga. 266-ik lap végső sorában: mütato helyett: ment. 267-dik lap 9-dik sorban alólról: Hoszszu helyett: hoszsza. 248 helyett: 249. 268-dik lap felső sorában breti helyett: breszti.